

درخت رساله موقوفه صاحب امتیاز و مدیر مسئولی کفعمس در بیان

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ԿՂԵՄԷՍ ՏԱՏՐԵԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ Ն ՈՒՐԲԱԹ, ՅՈՒՆՎ. 22/4 ՓԵՏՐՎ. 1910

ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՆ ԹԻՒՆ

ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐՈՒ ԹԱՆԳԱՐԱՆ
ՋԵՐՄԱՄԻՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅՐԱՆԿԱԽՏ
ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՈՐԻՉՈՆԸ ՄԹԻՆ
ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ ԷՋ ՄԸ
ՍՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Լիբե Գարակոզեան

Ենթակայ մը

ԼՐԱՔԱՂ

ԴԸԴԱ՝

ԱՍԼԱԳԻ ԳԸՐԸՆԹԸԼԱՐ

ՄԱՅՄՈՒՆԼԸ ՏԻՇՃԻ

Գեմալ
(Գրսսե-հեն Հիսսե)

Թապիպ վե ճէրրահ ՏՕՔԹՕՐ Տ. ԹԱՊԻՊԵԱՆ

Ամէրիկան թըպպ Տարիւլֆիւնուննտան մէկգուն 20 սէ-
նէլիք թէճրիպէսիլէ մարուֆ, պէօլիւքլէրէ վէ քիւչիւքլէրէ
ա՛խտ էմրազը տախիլիյէ վէ ճիւտիյէյի վէ լաութալըզլա
գատըն խասթալըզլարընը, խուսուսիլէ պէլ սօղուզլըզը,
էսքի վէ Եննի Ֆրէնկի վէ գանսէրի վէ սայիր իլէլ ի միւզ-
միւնէյի Ամէրիկան վէ Ինկիլիզ ուսուլը ճէտիտէլէրիւնէ թաթ-
պիգէն թէտալի իթմէքտէ տիր: Պէյ Օղլունտա Շիշլիտէ Ա-
նանեան աբարթմանընտաքի տախիլէսիւնտէ հէր կիւն էօլէնէ
գատար խասթէկիանը գապուլ էթտիլի կիպի, Փաղար վէ
Բէնճէնպիւնտէն մաատա էօլէնտէն ոսնրա Սթանպօլտա նէնի
Փօսթախանէ գարչուսընտա փէրուխ պէյ խանընտաքի մուա-
յէնէխանէսիւնտէ խասթալար թէտալի օլունուրլար: Ճուամ
կիւնէրի մէճմանէն:

Միւստիլէլ Տօքթ. Բէնճէնպիւն կիւնլէրի էօլէտէն
ոսնրա Գատըր Բէյիւնտէ Փաղար Խօլունտա Իսթալլի Նիգօ-
լախտիւ էֆէնտիւնին էճղախանէսիւնտէ պուլունըր:

ՏՕՔԹ, Մ, ՍՈՒՃԵԱՆ,

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԾՆՆԴԱՄԻՋԱԿԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Կը դարմանէ ամենաարագ և ամենավերջին դիւրու-
թեամբ Ֆրանկախաղ (Ֆրէնկի) և ջերմամիզութիւնը (Պէլ
սօդուգլուղը), Միզարգեղութիւնը, Երազափորձութիւնը, Երի-
կամունքի (պէօպրէկի) հիւանդութիւնը, հին և նոր ստա-
մոքսի տկարութիւնները: Այն օր առաւելնէ մինչեւ իրի-
կուն կը գտնուի Պաղչէգափու Մինասեան Դեղարան Պին
Պիր Զէշիտ վաճառատան դէմ:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ Վ.ԱԽՐԻԱՄ՝ ԱՍԱՍՏՈՒՐԵԱՆ

ԿԷՏԻՔ ՓԱՇԱ.—ՊԱԼԻ ՓԱՇԱ ԵՕԳՈՒՇՈՒ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Այս դեղարանը որ սուղ ժամանակի մը մէջ հասարա-
կութեան վստահութեանը արժանացաւ, մասնաւորապէս
դեղերուն խիստ թարմութեանը, դեղագիրներու ճշգրիտ
պատրաստութեանը, և ցոյց տուած ուղղամտութեանը հա-
մար, այս անգամ իր բոլոր յաճախորդները գոհ ձգելու նը-
պատակով և յարգոյ հասարակութեան քաջալերութեանը
վրայ, ինչպէս ուրիշ տարիներ, նոյնպէս այս տարի նորվե-
կիայէն մեծաքանակ բերել տուած է

ՄՕՐԻԻԻ ԱՆԱՐԱՏ ԶԿԱՆ ԻԻՂԸ

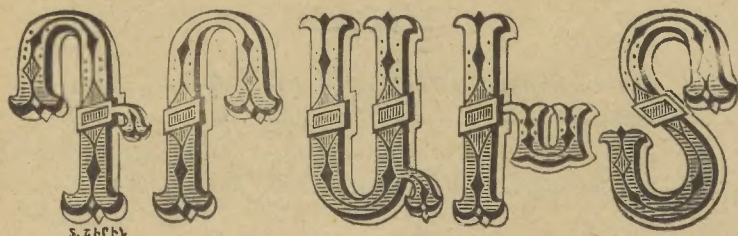
ՈՐ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳԻՄՆԱԳԷՏՆԵՐԷՆ ԵՒ ԱՆՈՒԱՆԻ
ՐԺԻՇԿՆԵՐԷՆ ԴՆՆՈՒԱԾ ՈՒ ԱՆԽԱՐԳԱԽ ԸԼԼԱԼԸ ՎԱ-
ԻՆՐԱՅՈՒԱԾ Է:

ՄՕՐԻԻԻ ձկան իւղը կը ծախուի մեծ ու փոքր քանա-
կութեամբ մասնաւոր շիշերու մէջ: Կէտիք Փաշա—Պալի
Փաշա դեղարանը կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակէ մեծ քա-
նակութեամբ քօնեաքներ, օ տը քօլօններ և անգլիական
ոգ գաղիական դեղերու մթերք մը:

ՎԱՂՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆԻ դեղարանը, յաճախորդներուն
փափաքին համաձայն, ի դիւրութիւն, կը հրաւիրուի ու չուած
բժիշկը: Այս դեղարանը կը յաճախեն արգէն փորձ ու կարող
բժիշկներ, օրոնք դեղարանին յարակից մասնաստեղծակիւն
մէջ կը դարմանեն ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Եւ
եւ. օրերը, կէս օրէ վերջ ձրի դարմանում:

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՆԻ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ

درخت رساله موقوتہ صاحب امتیاز و مدیر مسئولی کفہ مس دادریان

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ ԿՂԵՄԷՍ ՏԱՏՐԵԱՆ

Ա. ՏԱՐԻԹԻԻ 6

ՈՒՐԲԱԹ, ԹՈՒՆՎ. 22/4 ՓԵՏՐՎ. 1910

ԳԱՂԱՓԱՐՆ ԵՐՈՒ ՓԱՆԳԱՐԱՆ

Երկու մտածումներու բաղխումէն կը ժայթքէ ճշմարտութեան ճառագայթը: (Ժան Ժազ Ռուսօ)

Թեթեւ միտքը կը մոռնայ, վեհանձն սիրտը կը ներէ: (Վօլթէն)

Հանճարներուն տրուած է մեծ թերութիւններ ընել: (Վիքթօր Հիկօ)

Արուեստագէտ ըլլալու համար կ'սկսին և արհեստաւոր կը դառնան շատեր: (Պիլնըքթէն)

Կեանքը մահ ունի, անմահութիւնը՝ ճառագայթ,

Աչքը թարթիչ ունի, նայուածքը՝ թռիչ:

Նիւթապաշտը մատնանիչ կ'ընէ, հողեպաշտն՝ ակնանիչ:

Ջուրն իր եզերքը քար կը շինէ, քարն իր եզերքը՝ մամուռ:

Ամէն ինչ ուր կը զագաթանայ՝ ճերմակով կը պսակուի:

Լեռը՝ ձիւնով, ալիքը՝ փրփուրով, մարդս՝ ալիքով:

(Յղիա Տեմիրճիպաւեան)

§ § §

Ազգասիրութիւնը շողեհաւ մըն է.

Անհատներու խորհմութիւնը՝ ղէկ:

Անհատներու միութիւնը՝ շողի:

Անհատներու առատաձեռնութիւնը՝ ճախարակ:

Անհատներու կրթութիւնը՝ կողմնացոյց :
Անհատներու հաւատքն ու յոյսը՝ խարխալ :
Անհատներու անվստահութիւնը՝ փոթորիկ :
Անհատներու անբարոյութիւնը՝ ընկղմում և խոր-
տակում :

Ի՞նչ է նախանձը — վտանգաւոր մի ջերմ :
Ի՞նչ է ինայտդութիւնը — Շռայլութեան և ազահու-
թեան միջեւ առաքինութիւն մը, որ սովորաբար երկրորդին
կը ձգտի մօտենալ :
Ի՞նչ է ուսումը — Առիթ՝ օգտաշատ զուարճութեան և
այլոց օժանդակութեան, գանձարան՝ աշխարհի այլազան
դէպքերու՝ հեռատես ըլլալու համար, դեղ՝ ամենազգի
ձանձրոյթի և չարեաց :
Հաւաքեց
ՕԳՍԷՆ ԷՆՔՍԷՐՃԵԱՆ

մասնաւորապէս երիտասարդներուն համար գրուած հե-
տեւեալ գրութիւնը կը յանձնարարուի երիտասարդաց
ուշադրութեան : (ԾՆԹ. ԽՄԲ.)

ԿԷՍՐՈՎՇԵԱԿԱՆ

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅՐԱՆԿԱՅՏ

Ահա՛ պոգալի ախտ մը որուն անունն իսկ սոսկում
կ'ազդէ ամենուն . ան մուտ գտած է անհատներու և նոյն իսկ
ընտանեկան անուշ բոյներու մէջ և կը գործէ անգութ աւեր-
ներ : Ան՝ նոյն իսկ ազգերու ճակատագրին ու գոյութեան
սպառնացած է, այնքան օր ըստ օրէ ճարակ ու ծաւալ կը
գտնէ ամենուրեք : Բայց երբ ուզենք խելամտիլ անոր այս
անարգիլ ծաւալման պատճառներուն, պիտի տեսնենք որ
նոյն իսկ Ժողովուրդին ստորին խաւերուն տգէտ մտածումն
է պատճառ որ այս փոխանցիկ հիւանդութիւնները նկատած
է անբուժելի, որոնց յայտնութիւնն իսկ շիկնեցնող և այ-
պանիլի է, և նոյն իսկ անոնց մասին խօսիլ՝ արական կամ
լիգական սեռի ներկայութեան՝ անբարոյութիւն . . . : Այդ
լափող գազանը իր ճիւղալային որջին մէջ պէ՛տք է թողուլ

որպէսզի իր անվերջ աւերքը առողջ և մատուցէ ի վերու մէջ ի գործ դնէ ու խամրեցնէ անոնց ժպիտն ու հուրքը կենսունակ :

Բայց բժշկութիւնը չարհամարհեր այս հիւանդութիւններով վարակւողները, եթէ երբէք բժիշկներէն ոմանք ախտին դէմ զգուանք մը ունին, ենթակային կարեկցութիւն մըն ալ կը վերապահեն. մինչդեռ շատեր ընդհանրապէս պաղ ու դժկամակ վերաբերում մը ու նողանք մ'ունին այս ինձ յիշել կուտայ իմ մեծանուն դաստիարակիս՝ ձէլալէստին Մուխթար էֆէնտիի սա խօսքերը, թէ «աւելի փափկամկատ պէտք է ըլլանք անոնց հանդէպ, մանաւանդ թէ աւելի գութ ու ոէր ունենանք, վասնզի հակառակ պարագայ մը գաղտնիքով պիտի պարուրէր այդ ախտերը, տուժողը միշտ մարդկութիւնը պիտի ըլլար դարձեալ» : Փոխանցիկ հիւանդութիւնաց մասին ծանօթութիւն անհրաժեշտ է, մանաւանդ մատաղ սերունդին՝ երիտասարդութեան՝ որոնց վրայ աչալուրջ հսկող են ծնողներ ու դաստիարակներ. ահա իրենց կարեւոր դերը այս պարագային մէջ, բայց ինչ անտարբերութիւն մինչ անոնց կը ներուի վրան բաց վէպեր վերծանել, ուր կիսամերկ հարկներ կը թռչտին. նկարչի մը աշխատանոցը այցելել՝ ուր եթերային հմայիչ պատկերներ կ'ուրուագրուին գերբնական շրջագծերով և կամ քարթ-բոթալներ դիտել՝ ուր էգ-մարմիններու մէջ միի ու արիւնի անառակ եռքը կը հոսի, զանաւոր դիտելը բերանորոց և հիացիկ ճաշակի նրբութիւն և գեղարուեստական հակում կը նկատուի, և այս տեսակ փոխանցիկ հիւանդութեանց վրայ խօսիլ ու ծանօթութիւն կազմել՝ ունբարոյութիւն : Շիտակը զարմանալի է. բայց պէտք է գիտնալ, ո՞վ ծնողներ ու դաստիարակներ, անոնք ձենէ աւելի լաւ տեղեկութիւն ունին սեռային գաղտնիքներու մասին իրենց բնածին հակումով, ուրեմն համարձակ եղէք խօսիլ եւ զգուշացնել զիրենք և նոյն իսկ դասախօսութեանց ժամեր յատկացնել գալրոցական ժամանակացոյցերու մէջ : Այսօր մեր այս անփութութեան երեսէն երիտասարդութեան հարիւրին իննսունը անպատճառ վարակուած է ջերմամիզութենէ և կամ ուրիշ այսօրինակ տարափոխիկ ախտերէ : Եւ ամենէն ցաւալին այն է՝ որ այդ ախտը ժողովրդին նախապաշարուածով բողբոջին գաղտնի կը պահուին մինչեւ որ մեղրալուսնի վայրկեանին ի վեր հանէ իր հրէշային գոյութիւնը և պղծէ

զայն՝ որ նարնջածաղիկներու փունջովը կը ներկայանայ։ Ահա այս ախտավարակ զուգորդութենէն կը ծնին ապագայ հրեշտակներ, տժգոյն և տխրող, ու այդ հրջանկութեան համար ստանանուած յարկը կը դառնայ ցաւի ու տառապանքի բոյն մը և յաճախ ամուսնութիւնը ոչ միայն անծաղիկ և անպտուղ կը մնայ այլ փափուկ էակին համար կ'ըլլայ ֆիզիքական տեւական հիւանդութեանց սկզբնապատճառ, որով օր մը վիրաբուժի գործողութեան սեղանին վրայ կուգայ դնելու այն կարեւոր գործարանը զոր կը խլէ նշգրակը և շատ անգամ ալ կեանքը իր հետ միասին։

Շատեր անբուժելի կը կործեն Ֆրանկախորը կամ Ջերմամիզութիւնը, սակայն շնորհիւ Փրօֆ. Ֆուրնիէի կորովի աշխատութեանց շատ հեշտ է եղած անոր դարմանումը։ Շատեր գաղանի կը պահեն զայն մինչև որ ախտը կը լրացնէ յայտնի բոլոր Ֆասերը, մինչև որ այլ եւս անբուժելի հանգամանք մը ստանայ, եւ յետոյ կ'ստիպուին իրենց ուշադրութիւնը դարձնել լրագրաց չորրորդ էջերուն, գնելու և ինքնաբերաբար գործածելու համար հոն նշանակուած դեղերը, մինչդեռ անհրաժեշտ էր շատ կանուխէն իրենք զիրենք յանձնել մասնագէտ բժիշկի մը[*] աջալուրջ խնամքին։ այսօրինակ յապաղման և անզգուշութեան աղիտալի հետեւանքը կ'ըլլայ ի զուր պարպել իրենց քսակը ամբողջութեամբ և յաճախ դժբաղդաբար զոհել նաեւ իրենց կեանքը բովանդակ։

Երիտասարդ բարեկամներս, նախ զզուշացէ՛ք չի խանգարելու ձեր բարոյական և ֆիզիքական կեանքը, և եթէ վարակուած էք այսօրինակ ախտերով, մի չիկնիք յայտնելու ժամանակին ձեր իրական վիճակը բժիշկին, ու ահա այս կերպով դուք պիտի քանդէք այն նախապաշարումը որ բխումն էր երիտասարդներու թշուառութեան շարժառիթն է։

(Յտեսութիւն)

ՄԻՔԷ ԳԱՐԱԿԷՕՋԵԱՆ
[Բժիշկ-Ուսանող]

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՈՐԻՋՈՆԸ ՄԹԻՆ

Եւրոպական թերթերէ ոմանք Պալքանտոն ընդհ. քաղաքական կացութիւնը շատ տագնապալից ու վտանգաւոր ցոյց կուտան, մենք չենք ուզեր սակայն անոնց չափ չարա-

[*] Թերթիս կողմէն վրայ տեսնուած բժիշկները այս ախտին։
(ԵՆԹ. ԽՄԲ.)

չուք գուշակութիւնները առաջ տանիլ և յուետէս ըլլալ, թէեւ կը խոստովանինք թէ քաղաքական հոգեզոհին վրայ այս պահուս սեւագոյն ամպերու կուտակում մը կը նշմարուի ու դէպքերը կրնան անակնկալներ առաջ բերել: Պուլկար և Թուրք սահմանագլխուն վրայ բաւական ծանր միջադէպի մը անախորժ լուրերը կը հասնին, ճիշդ նման դէպք մը տեղի ունեցած է Գարատաղի սահմանագլխին վրայ: Իրենց տահմաններէն դուրս ելլալու և իրարու բաղխելու այս պարագան կրնայ անկարելոր և աննշմար անցնիլ, կրնայ նաև ծանրուկշիւ հանգումանքի մը յանգիլ, եթէ մասնաւոր նպատակ մը և թաքուն ձեռք մը կը թաքչի անոնց հտին: Քաղաքական աշխարհին մէջ, ոչինչ շարժառիթով մը երբեմն յեղակարծ պայթող անհետեւանք դէպքեր կան, և դէպքեր ալ կան որուն յատակագիծը յառաջագոյն պատրաստուած դիտումնաւոր նպատակներու կամ բաղձանքներու արգիւնքներն են, և սակայն, այդ բաղձանքները երբեմն մեծ փորձանքներ կը դառնան նոյն իսկ անոնց գլխուն, զորս ստեղծեցին: Սոյն ոչ նուազ մտահոգ միջադէպերու շարժառիթները ծագում առած կըրնան ըլլալ հաւանօրէն Մակեդոնիոյ մէջ մերթ ընդ մերթ տիրող յուզումնալից վիճակէն, կամ այդ Մակեդոնական խնդրին պատրուակէն, խնդիր մը որ իր վերջին ձեւը եւ բարերար լուծումը ստանալու համար կրնայ վտանգաւոր բաղխումներու դուռ բանալ:

Ասկէ առաջ գրուեցաւ թէ գարնան եղանակին Մակեդոնիոյ մէջ խռովութիւններ հանելու պատրաստութիւններ կը տեսնեն կարգ մը խռովարարներ. մեր կառավարութիւնը անշուշտ քաջատեղեակ այս իրողութեան խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնէր, խաղաղութիւնը խանգարող հրոսախումբերը, սպառնալիքներ շարժումները միանգամ ընդ միշտ ոչնչացնելու և վերջնելու համար, որով կը յուսար թէ ապագայ դժուարութեանց և պատահականութեանց առջեւ կրնայ առնել, այս է կ'ըսուի սկզբնապատճառը վերջին միջադէպերու ալ: Աւելին կայ: Թուրքիոյ մէջ կատարուած մեծ փոփոխութիւններէն ու հաստատուած նոր բէժիմէն ինչպէս մենք բան մը չի հակկանք, կ'երեւի թէ մեր գրացի օտար տէրութիւններն ալ բան մը չի հասկնալով — որովհետեւ վերջերս Պուլկար դիւանագէտ մը կը շեշտէր այս կէտը Օսմ. ե-

րիստոնիսաններէն մէկուն—ժամ առաջ իրենց գծուծ հաշիւները կարգադրելու համար լաւագոյն գետին մը կը փնտռեն, նոյն իսկ ի հարկին զինու զօրութեամբ։ Ակնյայտնի է թէ այս պահու թուրքիոյ և Պուլկարիոյ կողմանէ փութով առաջ կը տօսրուին պատերազմի պատրաստութիւնները։ Ենթ թանհն «Որո՞նց հետ պիտի պատերազմինք» խորագրով յօդուածին մէջ այնպէս ցոյց կուտայ թէ, իրենք ոչ թէ Պուլկարիոյ՝ այլ Յունաստանի հետ պատերազմելու պատրաստակամութիւն ունին, եթէ այս վերջինը կրէտէի երեւոյթիսանները ընդունելու հաստատ որոշումը տայ։ Կարծես թանին մասնաւոր նշանակով մը ուշադրութիւնները դէպ ի Յունաստան, դէպ ի հարաւ դարձնել կ'ուզէ, իրեն նշան կ'առնէ այնպիսի մէկը որուն հետ նորէն կրնան յաջողութեամբ չափուիլ։ Կ'ըսէ թէ պատերազմի մը հրատարակման պարագային Օսմ. բանակը անմիջապէս պիտի գրաւէ Լարիսայի դաշտը ու յանկարծաւ կ'ի բերէ Յայները՝ մինչդեռ վերջին միջադէպերու առիթ ընծայող հիւսիսի մասին խորամանկ լռութիւն մը կը պահէ։ Հին րէժիմին զիւսնագիտութեան տգեղ մէկ ձեւն էր այսպէս իրողութիւնները տարբեր գոյներով ցոյց տալ։

§ § §

ԱՊԱԳԱՅ ԴԷՊՔԻՐ — ՍՐԲԱՋԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ ԷՋ ՄԸ

Ծանօթ հրապարակագիր մը խմբագրականի մը մէջ՝ փչող հարաւի և հիւսիսի քամիի խնդիր մը նշանաբան ունէր իւրին, սա վերջին օրերս տիրող հարաւային մեղկ հովէն դժգոհ՝ հիւսիսային կազդուրիչ և ոգեւորիչ բուռն քամիի մը արշաւման ախը կը քաշէր, այս հիւսիսի և հարաւի քամիներու արշաւմանքի խնդիրը Սրբ. Պատմութենէն մեր միտքը կը բերէ հետեւեալ մարգարէական հատուածը։

«Հարաւի թագաւորը պիտի կատղի ու պիտի ելլէ հիւսիսի թագաւորին հետ պատերազմ պիտի ընէ ... Եւ այն ժամանակները հարաւի թագաւորին վրայ շատերը պիտի ելլին և հիւսիսի թագաւորը պիտի գայ և հողարլուրներ պիտի կանգնէ ու պարսպաւոր քաղաքներ պիտի առնէ եւ հարաւի թագաւորին բազուկները ու անոր ընտրեալները պիտի չի դիմանան ... Եւ անոր տեղ անարգ մը պիտի ելլէ, որու թագաւորական պատիւ պիտի չիտան, բայց անիկայ

հանդարտութեամբ պիտի գայ ու չողորթութիւններով
թաղաւորութիւնը պիտի առնէ....: Ու իր հայրերուն ու հարցը
հայրերուն չըրածը ինք պիտի ընէ, անոնց մէջ աւար ու
կողոպուտ ու ստացուածք պիտի բաշխէ....: Եւ այն թագաւորը
իր ուզածը պիտի ընէ ու զինքը բոլոր Աստուածներէն
վեր պիտի բարձրացնէ ու պիտի մեծցնէ եւ Աստուծոյ Աստուծոյն
գէտ սոսկալի բաներ պիտի խօսի: Յաջողութիւն
պիտի գտնէ, մինչեւ որ բարկութիւնը կատարուի, քանզի
նախասահմանուածը ի գործ պիտի դրուի....: Եւ վերջին ժա-
մանակը հիւսիսի թագաւորին հետ պիտի ձեռկալի, և ան
ձիաւորներով ու շատ նաւերով մերկի պէս հարաւի թագաւորին
գէտ պիտի երթայ ու երկիրները պիտի մտնէ ու կոխելով
պիտի անցնի և փառաւոր երկիրը պիտի մտնէ եւ շատ
երկիրներ տակնուվրայ պիտի ըլլան, բայց անոր ձեռքէն
առնոք պիտի ազատին Եգիպտոս, Մովսր և Ամոնի որ-
դիններուն գլխաւոր քաղաքը....: Եւ իր ձեռքը երկիրներուն
վրայ պիտի երկնցնէ ու Եգիպտոսի երկիրը պիտի չկարենայ
ազատիլ....: Բայց արեւելքէն և հիւսիսէն լուրեր պիտի գան
և զանիկայ պիտի խռովեցնեն և մեծ բարկութեամբ պիտի
ելլէ որպէս զի շատերը կորսնցնէ ու ընտանիք ընէ» (ԴԱՆԻԷԼ)

ՍՐՏԻ ՀԻՒՐՆԴՈՒԹԻՒՆ

[Նար.]

(ԻՆՏՊԵՐ ԵՆԹԱՐԿՈՒՅՑԱՅ)

Երբ բժիշկները այս կամ այն հիւանդին նկատմամբ կը
փութան իրենց վերջին վճիռն արձակել, կարծեմ Բնութիւնը
երբեմն կը ծիծաղի, հեգնանք ու հերքում մը ունի անոնց այս
տարտամ և հապճեպ որոշմանը հանդէպ։ Ամէնէն երբեք իր բժիշկ-
ներն աշխատ անգամ սխալած են այսպէս (Եթէ թաւարի տուալ Հայ
ընտանիք մը վերագործած էր Լճառօնէն Պալիս, ինձ պատ-
մեց թէ, Անգլիացի նշանաւոր բժիշկ մը բացայայտօրէն կան-
խած էր իր մօտալուտ մահը. բայց ինք բոլորովին ազէկ-
նալով 5 տարի ետքը պատահմամբ հանդիպած է այդ բժիշ-
կին ու իր գանգատալից դիտողութիւնը յայտնած. Տօքթօրը
ապշահար կը մնայ, միեւնոյն ժամանակ տիկնոջ անունը,
մականոնը, իր հիւանդութեան տեսակն և յորակից պո-

րազանները կը փութայ նշանակել իր բժշկական մասնաւոր նօթատետրին մէջ, սա հեղինակ բժիշկ մըն էր, այս անա-
կընկալն ալ պիտի գտեղէր իր գիրքին մէկ անկիւնը յա-
ջորդ տպագրութեան մէջ։)

Անկէ ետք բոլորեցան լման երկու տարիներ, ուր
թէեւ ունեցայ անհանգստութեան ժամեր, բայց երկար ատեն
անկողնոյ ծառայել չկար, ալ հիւանդութեան հետ հղրայրու-
թեամբ անբաժան կ'ապրէինք, մինչ նոր սկսած ատեն մե-
լամաղձիկ վշտի կեանքը կը հեծէի, ամէն ժամ մահը առ-
ջեւ, բժիշկներէն ոմանք կը վստահացնէին զիս թէ ալ այս
վիճակին մէջ կրնամ ընդ երկար ապրիլ, բայց ես հաւատ չէի
ընծայէր, կը կարծէի թէ, սոսկ զիս մխիթարելու և հիւան-
դութեանս մահաբեր ըլլալը ծածկելու համար այդպէս կը
զրուցէին։ (20) Երկար տարիներու հոլովումէն վերջ միայն
կ'ըմբռնեմ թէ, իրողութիւն էր բժիշկներուն յայտարարու-
թիւնը, կրնամ ապրիլ, բայց ինչ օգուտ անցուցած օրերս
եղան մարմնական կակիծներու և հոգեկան փոթորիկներու
տողանցութիւն մը, որոնցմով սիրտս կը խորովէր, հոգիս կը
խռովէր, այսպէս շատ սուղի նստեցաւ այս կեանքը չարա-
շուք բաղդին կամ ախտին անխնայ լախտին պատճառած
մահառիթ ցաւերովը, այս մրմունջս տրտունջ չէ սակայն,
կը համակերպիմ ճակատագրին և կը խնայարհիմ նախախնա-
մողին կամքին առջեւ)։

Հիմակ հիւանդութիւնս ընդհանուր հանգամանք մը ըս-
տացած էր, սիրտս շարունակ ուժգին կը տրոփէր, և թեւե-
րուս ցաւերն ալ ատեն ատեն մէջտեղ կ'իջնէին, ատկէ զատ
այս անգամ կուրծքիս մէջ աւելի անձկութիւն կ'զգայի,
բաց ի գիշերներէն ցերեկներն ալ ցաւ ունէի, թէեւ գիշեր-
ները եղածին չափ սաստիկ չէր։ Այս անգամ զիս դարմանողն
էր Տօքթ. Տիգրան Էֆ. Հէքիմեան Սիւնի, ու՛ Ամերիկայէն
նոր եկած ըլլալով (Յօգղատ) իր ճարտարութեամբն ու հե-
զահամրոյր րնաւորութեամբը ամէն դասակարգէն ալ հաւա-
սարապէս սիրուած էր։ Շատ կը համակրէր ու կը կարեկցէր
ինծի, իր տունէն չէի հեռանար։ Օր մը հաճելի անակնկալ
մը ըրաւ, գիշեր մը իր տունը հրաւիրած էր 6 բժիշկներ
(Տօքթ. Օհան Շիրինեան, Տօքթ. Իսմայիլ Էֆ. (տեղացի)
Տօքթ. Գօնաթանթին Էֆ. երկու ուրիշ զինուորական կամ

թողապետական բժիշկներ և ինք) ուզեց որ ես ալ ներկայ
ըլլամ այդ պատեհ առիթէն օգտուելու համար: Ընթրիքէն
ետք ի՛նչ ընէր որ իր հիւրերը հաճելի ժամանց մը ընէին,
յարմար վայրկեանին զիս ներս կանչեց, և հիւրերուն դառ-
նալով «Ահա ձեզի առողջ երեւութով հիւանդ երիտասարդ մը,
հաճեցէք քննել և ըսել թէ ի՞նչ ունի ան»: Տօքթ. Օհան
էֆէնտին ալ այս առաջարկին ոյժ տալու համար պատկա-
ռանքով մը. «Արգարեւ ճիշդ գօնաթոյի արժանի մէկը» ը-
սաւ, Տօքթ. Խամայիլ էֆէնտին ալ(*) որ գիտէր հիւանդու-
թիւնս, կռահելով Տօքթ. Տիգրան էֆէնտին միտքը որ լաւ
գօնաթոյէ մը անցընել տալ էր, իրեն դառնալով յարեց «Քա-
նի՛ կը տեսնէի երիտասարդը մեր շուրջ ճիշդ միեւնոյն ա-
ռաջարկը ես պիտի ընէի, բայց դուք աջալուրջ գտնուեցաք:»

Այս խօսքերը միւս բժիշկներուն ուշը գրաւեց, պիշ
պիշ երեսս կը նայէին հետաքրքրութեամբ և կ'ուզէին ժամ
առաջ քննութեան ենթարկել զիս. իմ ուզածս ալ աս էր,
հեմ զիյարեք հեմ թիւարեք, առանց կուտի՛՛ն բժիշկներ տիպ-
նօսքի պիտի ընէին: Սկսան գործի, ա՛լ բոլորովին անոնց
տրամադրութեան ներքեւ էի. աջ ու ահակ կը պտըտէի,
մէկիկ մէկիկ կը քննէին զիս, մանրագնին քննութեան բո-
վէն անցնելէ վերջ կարծիքներ փոխանակեցին իրենց մէջ,
հիւանդութեան տեսակին և սկզբնապատճառին նկատմամբ,
և ապա զանազան հարցումներ ուղղուեցան ինծի, գիտնալու
համար թէ ի՛նչէն յառաջ եկած էր ան. ես ալ գիտցածներս
ըսի: Հոսկ յետոյ պարտ ու պատշաճ հրահանգները տալով,
հարկ եղած դեղերու կարգադրութիւնն ալ Տօքթ. Տիգրան
Սիւնիին յանձնարարեցին:

Սոյն յիշատակելի դէպքէն գրեթէ տարի մը ետքը,
Տօքթ. Տիգրան Սիւնի զիս կրկին իր տունը կը կանչէր,
պատեհութիւն մըն ալ ձեռքէ չի հանելու համար, այս ան-
գամ ալ, հիւրասէր բժիշկին (որ ասէն առիթով ասպնջակա-
նութիւն կը շապլէր իր ծանօթներուն) երեք նշանաւոր
անձնաւորութիւններ Խօզդատէն անցնելու ժամանակ հիւր ե-
ղած էին. Փրօֆ. Պէզճեան՝ Այնթապի Գօլէճին կիսադար-

(*) Այս բժիշկն ալ որտի հիւանդութիւն ունէր, որ մը բաղնիքի մէջ
լուացուած ատեն յանկարծամահ եղաւ:

եան բազմարդիւն ուսուցչապետը ու հռչակաւոր բնագէտը, Փրօֆ. Լեւոնեան և Այնթապի հիւանդանոցին բժիշկը Տօքթ. Հապիպ էֆ. Նազարեան: Այս վերջինը, Տօքթ. Տիգրան էֆ.ի առաջարկին վրայ բարեհաճեցաւ դիտարկելու իւր տիպակոթիք մը ընել ուշի ուշով, ու յետոյ երբ պահ մը սենեակէն դուրս ելաւ, Տօքթ. Սիւնիին դառնալով. «Իսկը զարմանամ տաանի հիւանդութեամբ մը այսքան ապրելուն, մինչ այս երիտասարդը բոլորովին անտեղեակ իր վիճակին դեռ երկար ապրելու վերաբերումով հարցումներ կ'ուղղէ ինձ»: Դրան ետեւէն տմբողջութեամբ լռեցի այս չարագուշակ խօսքերը, որոնք յանկարծակիի բերին ու զաշունհար ըրին զիս: Շատ յուսահատեցայ այն ատեններ: (Յարմէ հետէ 17 տարիներ անցան դեռ կ'ապրիմ, ակունջը խօսի Տօքթ. Հապիպ էֆ.ին եթէ սակայն ողջ է ինք):

Լ Ր Ե Ք Ա Ղ

Բարձր. Դուռը որոշեց Ալպանիոյ մէջ պաշտօնավարող միւթէսարըրֆները և գայմադամները փոխել և անոնց տեղ կարգել Ալպաներէնի տեղեակ պաշտօնեաներ. Լէվանդ Հէրալտ կ'աւելցնէ «Այժմ կը մնայ Հայաստան զրկել այնպիսի կառավարիչներ ու պաշտօնեաներ որոնք Հայերէն լեզուին տեղեակ ըլլան»:

§ Խմբագիր մը ի վեր կը հանէ Հայերէն տառերուն առաւելութիւնները Ալպաներէն լեզուի ուղղագրութեան համար իբր յարմարագոյն տառեր: Բայց վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ Ալպանիացիք որոշած են ընդունիլ վերջնականապէս Արաբերէն տառերը:

§ Թուրք թերթեր կ'ըսեն թէ Թուրք և Պուլկար սահմանագլխի վրայ ընդհարման տոթիւ երկուստեք արձակուած են 5—6 հազար փամբուշտներ և մեռած ու վիրաւորուած են 50 պուլկարներ:

§ Եւրոպացիք. «Ֆիլիպէի մէջ տուջի օր մուսնետիկ հլաւ և փող զարնելէ վերջ պօռաց թէ 22—44 տարեկան երգողները 18 ժամուան մէջ պէտք է ներկայանան զինուորական քննութեան»:

§ Բ. և Գ, զօրարանակներու պահեստները զէնքի տակ

կանչուեցան և Գ. զօրարանակի հրամանատար Հատի փաշա և Սպայակոյտի նաեւագահ Ալի պէյ, հեռագրով Պօլիս կանչուեցան: Կ'ըսուի թէ՝ 150 հազար ըէտիֆներ զէնքի տակ կանչուած են:

§ Ներքին գործոց նախարարը Սերանիկ պիտի երթայ Կ'ըսէ Թաավիրի եֆենտ:

§ Կառավարութիւնը յարմար տեսաւ Սալը Բազար ձէմիլէ Սուլթանուհիին պալատը Խորհրդարանի շէնքի վերածել, այդ որոշումը Խորհրդարանի մէջ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ: Նոն ժողովը ստուար մեծամասնութեամբ որոշեց Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը փութացնելու համար պէտք եղած գիտողութիւնը ընել Ծերակոյտին:

§ Պատրայի մէջ վերջերս Անգլիոյ զէմ եղած ցոյցերու հետեւանքով քանի մը Անգլ. մարտանաւեր Պարսից ծոցը գացին:

§ Տեղացի և օտար բազմութիւ գործաւորներ գունդագունդ Մերսին կը ժամանեն և անկէ Ատանա կ'երթան. ի մէջ այլոց Խտալացի երկրաչափներ, որմնագիրներ ևլն.:

§ Ահալի Միլիթէն. «Երեսփոխաններէն ոմանք իրենց ընտրական շրջանին մէջ պաշտօնի կ'անցնեն իրենց ուզած մարդիկը. ասիկայ շատ գէշ տպաւորութիւն կ'ընէ: Թղթակցութեան դիւանի Տնօրէնութիւնէն հանգստեան կոչուած պաշտօնեայ չի կրնար Ակնայ գաւազամ ըլլալ: Անատօլուի ժողովուրդը կառավարութիւնէն կ'սպասէ արդարասէր և տեղական պահանջներուն տեղեակ և էշրաֆին ազդեցութիւնէն զերծ պաշտօնեաներու անուանումը:

§ Յոյներն ալ ունեցան իրենց պատրիարքական հրաժարումի կնճիւղ: Կիրակի օր Ֆէնէրի եկեղեցիին մէջ մեծ ցոյցեր տեղի ունեցան: Եոյն ժողովրդեան խռուն բազմութիւն մը պօռաց. «Կեցցէ՛ Պատրիարքը, անկցին Սինօթականները, չափաւակ ընկալեալ սովորութեան ո'չ Պատրիարքը և ո'չ Սինօթականները եկեղեցի եկած չէին: Ժողովուրդը դարձեալ սկսաւ պօռալ. «Պատրիարքը տեսնել կ'ուզենք, թո՛ղ հոս գայ:» Վերջապէս Պատրիարքը երեւաց պատգամէն եւ արտասուակից աչքերով յորդորեց ժողովուրդը և ապահովեց թէ ինք նուիրական կանոններուն գործադրուելէն զատ ուրիշ բանի չի փափաքիր ու չի հանդուրժեր որ օրէնքի հա-

մար պայքարելու պատրուակաւ խորդաւանանք ըլլայ» : Ժողովուրդը ցրուեցաւ : Այս ցոյցին կողմակերպիչներն էին քանի մը ժողովրդական թերթերու ժողովներ : Յայնրուն պատրիարքական այս կնճառտ կացութիւնը յառաջ եկած էր երեք Սինօդականներու մասնակցութենէն որոնք Պատրիարքին դէմ պայքարող ախպետներ էին : Պատրիարքը կը պահանջէր Սինօդի անդամ չի կարգել Գառը-Գիւղի, Միտիլիի և Տրամայի մետրապօլիտները : Տագնապը դեռ կը շարունակուէր : Պատրիարքը սպառնական նամակ ստացած է :

§ Երուսաղէմի երեք ըմբոստ Վարդապետները հեռացնելու խնդիրն ալ սուր հանգամանք մը առած է . Ազգ. Կեդր. Վարչութենէն խիտ հրահանգներ և հրամաններ տրուած են Տեղ. Դանիէլ Ծ. Վարդապետին և Պարգեւ Փափագեան էֆէնտիին, իրենց պաշտօնին անյապաղ կիրառման մասին . միեւնոյն ուսին Ազարեան էֆ. Կրօնից նախարարին երթալով երեք Վարդապետներուն բռնութեամբ արտաքսուելը պահանջեր է : Կ'ըսուի թէ զինու զօրութեամբ միջամտութեան պէտք տեսնուած է : Պատուիրակ Փափագեան և Տեղ. Դանիէլ Վարդապետ կը հեռագրեն Պատրիարքարան թէ Վանքին վիճակը շատ տագնապալից ըլլալով նու կեանքի անվտանգութեան պատճառով ստիպեալ վանքէն հեռացած ու եաֆա եկած են :

§ Գառը Գիւղի եկեղեցիին մէջ Ազգ. Երեսփոխանի ընտրութեան առթիւ Կիրակի օր գումարում մը տեղի ունեցած էր : Դաշնակցականներու և ժողովրդեան միջեւ բուռն հակառակութեան մը հետեւանքով իրարու վրայ յարձակած ու նուիրակսն վայրը պահ մը կռիւմարտի թատերավայրի վերածած են, այնպէս որ ոստիկաններ վրայ հասնելով բանտ առաջնորդած են քանի մը հոգիներ :

Սէն օլտուն ճէվրինէ, էյ տիլչիքէն, մահզուն՝ պէն մահզուն Ֆէլէք Կիւլիւն, սէվինսի շիմտի պէն մահզուն, սէն մահզուն Էօլիւրսէմ կէօրմէտէն միլլէթտէ իւմիտ էթտիլիմ ֆէյզի՝ Եազըլսըն սէնկի գապըրմտա վաթան մահզուն պէն մահզուն :

(ՔԵՄՍՈՒ)

Նէտէնտոր, ահ, պիլմէմ սէհէր մահզուն՝ պէն մահզուն . Էնիյն ու հէս էյլէտիք փիւր քէտէր մահզուն՝ պէն մահզուն . Ֆիդանը սուզիշ ալումըմը թագլիտ էտիպ պիր գուշ՝ Նէվայը հէսիմէ գարշը էօթէր մահզուն՝ պէն մահզուն :

ԱԽԼԱԳԻ ԳՐՐԸՆԹԸԼԱՐ

- Տըգգաթլա օլուր սալթ սըհհէթ հասըլ :
- Ախլագաս հէման պունա միւմասըլ :
- Ազլ ու վիճտանը էյլէ սէն թէֆթիշ
- Պիլ քի պու զայէթ մուգատտէն պիր իշ :
- Տէյիլէն սահիպ ի ֆազլ ու թէմքին ,
- Ախրէթտէ պիր իստատ զայր ի միւմքին :
- Ուլուժ ու ֆինուէն պուլտըգճա՞մէյտան ,
- Էպնաի ստէմ օլուր շազ , խէնտան :
- Եօզ տըր շէյթսնտա էյի խասիյէթ ,
- Էթմէ ժնուէլա իւլֆէթ , իւնաիյէթ :
- Հէր նէ սուրէթլէ կէչէրուէ հայաթ ,
- Օնա կէօրէ տիր էճր ու միւքհաֆաթ :
- Այազ պաստըն մը րահ ը նէճաթա ,
- Էհլիյէթին՞վար չօզ շէյ իճատա :
- Հազիգաթտան սէն հիշ պիր ան սափմա
- Հէր նէ տէ օլսա միւրայլըզ հափմա :
- Աէֆահէթտէն չըգմազ հիշ պիր սէֆա
- Հազիգաթտան սափմա հիշ պիր տէֆա :
- Պիր ֆէրտ՝ ազիլ մի տիր հօզսա տհմազ ,
- Օնըն հէր կիւնքի իշլէրինէ պազ :
- Տինլէ գալպինի , գամիրինի սէն ,
- Բի էտէսին հէր ֆէնալըղը մէնն :
- Էթմէ քիւլֆր ու կիւնահ , սազըն հաշա ,
- Պու կիւն էօլէճէք կիպի սէն հաշա :
- Հըֆզ էթմէք իշիւն վազթ ու հայաթը ,
- Զայ էթմէմէլի հիշ պիր ֆուրսաթը :
- Պիլմէլի պունը հէր ինսան հէր քէս :
- Զօզ գըյմէթլի տիր սալթ պիր թէք նէֆէս :
- Ինսան օգույա , օգույա ալիմ օլուր ,
- Վուրուլա , վուրուլա հալիմ օլուր :
- Եազա հազա քեսթիպ օլուր ,
- Սէօյլէյէ , սէօյլէյէ խաթիպ օլուր :
- Էօյրէնէ , էօյրէնէ արիֆ օլուր ,
- Կիյինէ , կիյինէ գարիֆ օլուր :
- Տինլէյէ , տինլէյէ հաքիմ օլուր ,
- Էօլտիւրէ , էօլտիւրէ ... հէքիմ օլուր :

(ԳԸՍՍԷՏԷՆ ՀԻՍՍԷ)

ՄԱՅՄՈՒՆԸ ՏԻՃՃԻՆԻՆ ՍԵՐԿԻԻԶԸՇԹԻ

Իշպու իքի գահրամանլարըն տար աղաճը ըէֆիզլէրին-
տէն էն պէօյիւք շէճաաթլար իճրա էթմիշ օլան թորոս վէ
անըն արգատաշլարը թալաալը Միրիճան վէ Գայսէրիյէլի
Յովհաննէս Արգումանեան տախի տէրտէսթ օլունուպ, թորոս
Կիւրիւնտէ, տիկէրլէրի Գայսէրիյէտէ միւտտէթ ի մէտիտէ
մահպէստէ գալըպ, պունլարըն իւզէրլէրինտէ միւլ ի տէվը ի
վիւսթատա (միջնագար) հատ օլունան զէման ը իսթիպտա-
տըն էն տէհշէթլի իսկէնճէլէրինի իճրա ի թաթպիզ էթմիշ-
լէր տիր, շէօյլէ քի, գըշըն չըր չըպլազ հափըպ թէնլէրի
իւզէրինտէն պուզլու սու տէօքմէք, չըպլազ վիճուտը գամշը
իլէ տէօյմէք, ուզուն վագթ աճ պրագմագ, գօլթուզլարը-
նըն ալթընա խաշանմըլ սըճագ հուճուրթա սըգըշտըրմագ,
վէ պաշլարընա գըզկըն սաճաղը գօմագ սուրէթիյլէ էղիյէթ
վէրմիշլէր տիր: Քէնաիլէրինի թա'ագիպ էտէն փօլիս վէ
ժանտարմալարը էօլտիւրտիւքլէրինի վէ փօսթա վուրտուզ-
լարընը իգրար էթտիրմէք իչիւն վէրիլէն պու նէվ սիյասէթ
վէ իսկէնճէ թահթընտա անլէր թէհամմիւլ էտէմէյէրէք հափ-
մատըզլարը ֆիլի վէ ճինայէթլէրի տէ հափտըզ տէմէյէ մէճ-
պուր օլմալարընտան տօլայը իտաճա հիւքմ օլունմալար տըր:
էնգարէտէ թէշքիլ օլունան Ֆէվզ էլ ատէ մահքէմէտէ,
հաֆթա մէսէլէսինտէն տօլայը տէրտէսթ օլունան պիլճիւմլէ
մահպուսինին պէթէքրար մուհաքէմէ օլունմալարը իչիւն
իրատէ ի սէնիյէ սուտուր էթմիշ օլտուզընտան, մահպուս-
լար հէր թարաֆտան կիրուհ կիրուհ էնգարէյէ նազլ օլուն-
տուլար: Թորոս, Միրիճան վէ Յովհաննէս տախի կէթիրիլ-
տիլէր:

Ասըլ մէվզու ը պահաճըզ օլան պէշ գահրիմանլար հէր
նէ գատար էվվէլքի հապս օլունտըզլարը մահալլէրտէ չէք-
տիքլէրի էղիյէթլէր սէպէպիյլէ խիւսֆը հագիգաթ օլարագ
հափմատըզլարընը տա իգրարա մէճպուր օլմալար իտի ի-
սէտէ, էնգարէտէ թէքրարէն մուհաքէմէ օլունմալարընը
իչիթտիւքլէրինտէ օրատա սէրպէսթճէ միւտաֆատ ը հուզուզ
էտէճէքլէրինէ, վէ տալալարընա տտալէթ իւզըն ըիւյէթ օ-
լունարագ հագիգաթ ը հալին թէզահհիւր էտէճէյինի գա-

վիյէն իւմիտ էթմիշէր վէ պէօյլէնէ պիր միւտտէթ սէվինէ-
րէք քէնտի քէնտիլէրինի ալտատըպ տուրմուշտը տըր :

Պաշգա նիչէ մահպուսլարըն օլտուզը կիպի, իշպու ի-
տամա հիւքմ օլունան պէշ քիմնէլէրին տախի տավա վէ
հազգլարընը միւտտաֆաա էթմէք իշիւն Բում վէ էրմէնի
միլլէթի էֆրատընտան պիրէր միւսթաիտ տավա վէքիլէրի
պուլունուպ, պունյար վասըթասըյլա փէք մունթազամ վէ
մուֆասսալ միւտտաֆատնամէլէր թէրթիպ վէ թէտարիք օ-
լունմուշ իտի խէտէ, հուզուր և մահքէմէտէ իշպու միւտա-
ֆատարըն լայըզ և վէնի իւզրէ սէրտ ու պէյանընա տուլա
միւստատէ էտիլմէտիյինի սէօյլէմէք սայքի զաիտ պիր զահ-
մէթ տիր : Էնգարէտէ իտամա հիւքմ օլունան 17 քիշինին
մէշհուր միւտտաֆատնամէլէրի հէյնթ ի տալիյէսիյլէ էնգարէ
գօնսօլօսը վասըթասըյլա ինկիլթէրայա կէօնտէրիլիպ,
պազըլարը ինկիլիզ դազէթալարընտա այնէն տէրճ օլուն-
մուշ տըր :

Պու սըրտաա էնգարէյէ կէլիպ կէշէն վէ ալէխուսուս
հապստա պուլունան պիր չօգ էրմէնիլէրէ մանէն վէ մատ-
տէտէն մուսվէնէթ էթմիշ օլան պիր զաթը (Տօքթ. Տիգրան
էֆ. Թապիպիան) զիքը էթմէտէն կէշմէք առէթա նան-
քէօրլիւք օլաճագ տըր : Միւմնիլէյն Տօքթօրըն Ապէտին
փաշա վէ ինկիլիզ գօնսօլօսը Մր, Բէմպրպէյն իլէ օլան միւ-
նասէպաթ և Ֆէվզէլատէսի սայէսինտէ պիշարէ մահպուսլա-
րա իսթէտիյի անտէ զիյարէթ էտիպ էզնէր ճիհէթ հարտըմ
էթմէսինէ միւսաատէ էտիլմիշ իտի, պու սայէտէ Տօքթօր
տըշարըտաքի պազը էրմէնիլէրէ միւրուր թէգքէրէսի չը-
գտրթմադ, մահպուսլարըն ահվալը հազգընտա միւթէնէվվի
մահալլէրտէն կէլէն մէքթուպ վէ էվրազլարը մահալը մագ-
սուտընա սէվգ էթմէք, էրիշտիրմէք, մահպուսլարա լազըմ
օլան սուհուլէթ վէ հարտըմըն էլտէ էտիլմէսինէ չալըճագ
սուրէթիլէ շայան և Թագտիր պիր խըտմէթտէ պուլուն-
մուշտըր : Պիր տէֆա հապսիսանէյի զիյարէթինտէ Փրօֆ.
Թումաիան իլէ Բ. Գայաիանըն քէլէպճէտէն պիլէքլէրինին
հարալանըպ գանատըղընը կէօրմէսիլէ, վալինին նէգտինէ
խթիճալ էտիպ տադիգէսինտէ քէլէպճէլէրի չըգարթտըրմը
տըր : Պաշգա պիր տէֆա թէքրար հապը զիյարէթինտէ
Փրօֆ. Թումաիանըն փէք միւքէտտէր օլտուզընը վէ քէն-
տիսինի կէօրիւր կէօրմէզ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատըղընը

կէօրէրէք, պու դարիպ ֆիրեատընըն սէպէպինի սիւալ էթ-տիյինտէ Փրօֆէսօրտան «էրմէնի մահպուստընտան իտամա հիւքմ օլունանլարըն հէր ալթընտան աշտըզլարը մահալտէն ֆիրար էտէճէքլէրի մէսէլէսի զարտիյանլարճա անլաշըլմա-սըլլա մահպուստար պու կէճէ գամչը վէ տէյնէքլէր իլէ սա-պահատէք օլ տէրէճէ տէօյիւլտիլէր քի պայըլլպ հէրէ տիւշ-տիւլէր, իշթէ պու հալլէրի կէօզլէրիմ իլէ կէօրտիւլիմ ի-չիւն հալա ֆէրեատըմը քէսէմէյօրըմ» ճէվապընը ալմըշ վէ Տօքթօրընտա երւրէյինի ալթ իւսթ էթմիշ տիր: Տօքթ. պուսլարընտա մուազէնէթինէ հէթիշմիշ տիր:

Էնգարէ հապոխանէսինտէ, հաֆթա մէսէլէսինտէն սօ-լայը, մահալը միւխթէլիֆէտէն, հանի, Սիվազտան, Ամաս-իատան, Մէզլիֆունտան, Եօզդտտտան, Կիւրինտէն վէ Գալ-սէրիյէտէն վէ դայրի մահալլէրտէն կէթիրիլմիշ 5-600 քիշտէն միւրէքքէպ մահպուսիյն պուլունմազտա իտի: Իշթէ աճիզ-լէրինտէ պուսլարտան պիրիսի իտի: Պունլար միյանընտա, Գէրօվրէ էֆ. նամըլլա, դայէթ հիւրըրիյէթփէրվէր սէրպէսթ սէօյէյիլի, միւնէվվէր ֆիքրի պիր ճէսուր գաթ վար իտի: Պիզիմ գօվուշունազտա օլտուղը իչիւն անըն հէր թալը ու հարաքէթի վէ գալլ ու հիքմէթի պիզէ մալիւմ իտի: Լաքին չի չարէ անըն պու ճէսարէթի քէնտինէ չօզ փահալլըյա մալ օլտու: Հիւքիւմէթ ի մահուտէնին էմրիյլէ մէմուրիյն թա-րաֆընտան պիւա ինտաֆ շիտտէթլէ վէ տէհչէթլի սուրէթտէ տարպ էտիլլի իտի, տէօյտիւքլէրի գէման տալմա զարտի-յանլարըն ազղընտաքի ոէօզ շունտան իպարէթ իտի, «Խըն-զըր էրմէնիլէր, տէվլէթ միլլէթ խայինլէրի, սիզ հիւքիւմէ-թի սէնիյէյէ իսեան էտէրսինիզ հա»: Պու հալլէրէ ինսան երւրէյի սալա թէհամմիւլ էտէմէզ, մամաֆիհ պու եօլտաքի հազարէթ վէ սիյասէթտէն հիշ պիրիմիզտէ մահրում գալ-մամըշը տըր:

(Տեվամի)

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿՆԵՐ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՔՆՆԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔԸ, մեծ խնամքով, կուռ լիզուով և սահուն աշխարհարարով պատ-րաստուած սոյն գործը իսկապէս կ'արգարացնէ իր անունը: Տասնեւեօթը հեղինակներու աշխատասիրութեանց վրայ քըն-նադատական, գրախօսական և գնահատական վերլուծում-ներ և խորհրդածոթիւններ կը պարունակէ: Հեղինակ Միհրան էֆ. Յովհաննէսեան: Հոյակապ և ընտիր գործ 340 էջերով, մաքուր թուղթի վրայ տպուած: Դին 10 զրշ: Հե-ղինակին պատկերն ալ իր մէջը:

Կիլիկիէ հաօթա՝ Հալեյ գույրգըր երթըրքընսան «Դրախս»ա ֆէօթէ հեթիկն մուֆասսայ քիլիկրաֆըն սուրէթիյի պուրասան օրայա կիօնսէրիլէն «Դրախս»ըն ճէվապը սէրն հեթիկնէ սիր:

ՇԱՅԱՆ Ը ՏՐԳԳԱԹ ՊԻՐ ԻԼԱՆ

Գրասէտէն հիսսէ 10 զր.սայ քի տիւքէնմիշ տիր:Միւլա-
լահազաթ Ը Ախլագիյէ նամ քիթապ 6 զր. հալտըլը էլվան
քարթօն իւզէրինտէ մաթպու կիւզէլ պիր շիրին հէր պիր
թանէսի 20 փարա, պու շիր ելլ պաշը միւնասէպէթիյէ
եէկտիկէրէ վէ խուսուսիյէ չօճուզլարա հէտիյէ վէրմէք ի-
չիւն չօգ միւնասիպ տիր: Պունտուն մատա, պու սօն իքի
էսէրլէր, հանի, միւլահազաթ իլէ հալտըլը շիր՝ Ատունա
միւլթաճիյնի մէնֆատթընա սաթըլաճազ վէ փարաւընըն
նըսֆը օ մագսէտ իչիւն փաթրիքխանէյէ թարաֆընզատան
թէսլիմ օլուհուպ ալտըղըմըզ իլմ ու խապէրի պու դազէթա-
տա իլան էտէճէլիյ: Մուգատտէմա պու մագսէտէ սաթաթը-
ղըմըզ էրմէնիճէ իքի քաթապլար իչիւն, փաթրիք Սրրապա-
նըն իմզատը թահթընտա ալտըղըմըզ իլմ ու խապէրլէրէ հէ-
տիմիզտէ մէվճուտ տըր: Հէմ պու էսէրլէրին միւնտէրիճա-
թընտ ն իսթիֆատէ էթմէք, հէմ տէ պախուսուս ֆէլէքզէ-
տէկիտանա իանէ վէրմէք իսթէլէնլէր, տնլէրի իշթիրա իչիւն
Դրախս դազէթաթը խտարէխանէսինէ միւլաճաաթ էթմէլի
տիրլէր: Պապ Ը Ալի ճատտէսի: Պէրպէրեան մաթպատըր ն.38:

ՏՈՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԶԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

Գաղիակահ եւ մորթային հիւանդութեան

Երկար ժամանակ վերայիշեալ հիւանդութիւնները իրեն
մասնագիտութիւն րրած, Տօքթ. Ուղուրլեան էֆ. որ ծանօթ
է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դատուն մէջ, աշ-
խատած է բուսական երկար տարիններ Ազգ. Հիւանդանոցի
և Շիրշիի Անկեղանոցին մէջ:

Իրեն գիտող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատե-
ղին, Սիրքէճի Թրամպալի ճամբուն ֆէպիւս լուսանկարչա-
տան առաջին յարկը:

Խնամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափա-
քողները կարող են իր փորձառութեան գիմել, համակրելի
բժշկին մէթօտէն օգտուելու համար:

Աղքատները ձրի:

Ծանօթ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և
արգանդի հիւանդութեանց, մասնաւոր խնամքով:

ԹԱՐԻԽ Ի ԱՍՐԸՄԸՋՏԱՆ ՊԻՐ ՍԱՀԻՖԷ

Մէջքիւր քիթապ «Ճէրիտէ ի Շարփիյէ» միւտիր ի մէ-
սուլը Յակոբ էֆ. վարժապետեանըն էսէրի տիր: Միւլէլիֆ
վահան վրդ. Տ. Մինասեանըն աթվար վէ ախլագընըն մէր-
դուպ վէ մէզմուճ ճիհէթլէրինի օլտուղը կիպի թաավիր էտիպ
պիր նիւմունէ ի իպրէթ հալինտէ էնզար Ը ամսէնին միւլթէ-
լաասընա հէվալէ էթմէլ տիր:

ԴԵՂԱՐՄՆ «ԱՏԱՆԱ»

ՅԱԿՈԲ Յ. ԹԵՐԶԵԱՆ

ԳՈՒՄ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Ատանայի աղետալի ջարդին մէջ մեծ կորուստներ տալով հապիւ աշատած զեղագործ Յակոբ էֆ. Թէրզեան համակիրներու աջակցութեամբ բաշտովին նոր զեղարան մը հիմնած է Գում-Գափուի մէջ «Դեղարան Ատանա» անունով. Պալի-Փաշա զառ ի վարին ստորադրւի:

Դեղերն ամբողջապէս թարմ և լաւագոյն տեսակէն ըլլալով, մանաւանդ միշտ քիչ շահով շատ գարծ ունենալու սկզբունքովը կարճ ճամանակի մը մէջ հանրութեան համակրութեանն ու վստահութեանը արժանացած է:

Դեղագործ Թէրզեան էֆ. ի անխնշ ջանքերովն և թէ գիշեր ցորեկ ամէն վարկեան իր զեղարանին մէջ ներկայ գտնուելով բոլոր զեղերն անձամբ իր ձեռքովն պատրաստելովը լանձնարարելի է ամէն բժախնդիր հիւանդներու և հիւանդի տէրերու:

Ամէն զեղերու պէս Զկան իւրի ամենամաքուր թարմ տեսակը կը վաճառուի Թէրզեան էֆ. ի քով միշտ քիչ շահով:

ՅԱԿՈԲ ԿԱՐՄԻՐԻԱՆ

ՎԿԱՅԵԱՆ ԱՏԱՄԱՆՈՅԺ

Յիշեալ ստատմարայժը որհետին բոլոր պահանջներն ու նորութիւնները կը կիրարկէ մեծ հմտութեամբ. զիւրու-թեամբ և առանց ցաւ զգացնելու ճարպիկութեամբ կ'երաշխաւորէ իր լեցուցած տիւաներուն տոկունութիւնը յաճախորդներուն թողտուութիւն և զիւրութիւն ընծայելով վըճարմանց մասին, անգամ մը փորձեցէք, գոհ պիտի վիճադառնաք, հակառակ պարագային վճարուած գրամը ետ պիտի դարձուի:

Ամէն օր կը գտնուի իր խանութը, Պայազլիտ Հասան Փաշայի գարագոյլի մօտ, թրամուէլի վրայ: Դշ., Ուր. և Կիր. կէս օրերէ առաջ կը գտնուի Գատը գիւղ Մըսըրը օդու ճատտէսի Մուգոմֆէր Մուհիթ պէյի զեղարանը:

ԳՐԻԳՈՐ Տ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ Զարչու ի Բէպլիտէ Թէրզի պաշ սօգադընտա 18 նօմէրօյը ՂԱՅՐԷԹ նամ մաղադաւնտա ալա, էհվէն վէ դայէթ պիշի. ի սուրէթտէ էլպիսէ տիքտի-յինտէն էսհապը մէրագըն պիր տէֆա օրայը զիյարէթի:

ՏՊԱԳՐ. Զ. Ն. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ